

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuju
v gledališkem poslopiju.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tične številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuju za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 18.

V Ptuju v nedeljo dne 8. septembra 1901.

II. letnik.

Kmetje pozor!

Kdor se hoče naročiti na „Štajerca“
za celo prihodnje leto 1902, in nam z naro-
čilom ob enem tudi pošlje celo naročnino
v znesku 1 krono 20 vin. dobival bode letos
do novega leta naš častnik **zastonj**.

Kmetški in gospodski program.

Mi smo v številki 17 „Štajerca“ onih 12 zahtev
razglasili, ki se morejo izpeljati, ako se hoče, da se
kmečki stan ne pogubi. Tedaj se je pa dne 22. av-
gusta v Mariboru mnogo duhovnikov, advokatov in
tudi nekaj „bolanih“ kmetov, kateri vsi pa žalibog
o kaki rešitvi kmečkega stanu nič vedeti nočejo, ampak
ubogemu kmetu samo „politiko“ jesti ponujajo,
namesto mu dali kruha. Oni sklenili so neko reso-
lucijo, katera se skoraj ravno tako glasi, kakor ona
dr. Ploja in Rozine pri sv. Juriju in sv. Tomažu itd.
o katerih je zadnji „Štajerc“ itak že razpravljal. Ni to-
raj vredno ono žlobodrijo še enkrat natisniti, rajši
bodemo „Stajerc“ program malo pojasnili.

I. Nikomur naj se zaradi zaostalih davkov in
dolgov posestvo in živina ne vzeme. Država je od
Boga ustanovljena da prebivalce dežele pred sovraž-

niki varuje in skrbi da se nikomur krivica ne godi.
Država je torej tukaj zaradi kmetov, ne pa kmetje
zaradi države, ali pa je li to kako varstvo, ako za-
radi davkov država samo kmeta iz njegova posestva
prepodi? V Srbiji imajo postavo, da se nikdo iz last-
nega dvorišča pregnati ne sme in tudi v Avstriji pravi
postava, da se obrtnikom njihovo ročno orodje ne
sme vzeti. Ročno orodje kmetu pa je njegova njiva,
njegova delavska posoda in živina, on naj ima tisto
pravico kakor obrtnik, zato se mora narediti postava,
katera bode kmeta varovala rubežni živine in posestva.

II. Denarji, kateri so na kmečka posestva inta-
bulirani, se ne smejo višje kot s 4% obrestovati. V
Avstriji obstoji postava, zoper oderštvo, katera pravi,
da bo vsak zaprt, kdor tako visoke obresti jemlje, da
mora iti dolžnik v nič. Ako torej posojilnice denar
kmetu posodijo in zraven vsakojake „stroške“ računijo,
tako da pride plačati na leto od 100 gld. 8 gld., za-
služijo po takem ti gospodje pravzaprav tudi, da se
jih zapre, kajti oni spravljajo kmeta v propast. Mi
pa ne zahtevamo, da bi se te gospode v luknje pota-
knilo, ampak zahtevamo samo, da država obrestno
mero zniža na 4 odstotke in skrbi za to, da se kme-
tom ne bodejo obresti z vsakovrstnimi „stroški“
zvišale. To vražje intabuliranje poroštva, lumparija
prve vrste, se mora prepovedati pred vsem.

III. Advokatura se mora v njeni sedajšnji obliki

Zakaj je štrbunknil Štajerc Fihposa v Dravo?

(Ponatis dovoljen.)

(Dalje.)

Pod mizo pa imel je Štajerc žakelj v katerem
je imel posušeno kožo svojega ubitega konja, katero
je, kakor vemo, hotel nesti v mesto na prodaj. No,
kaša mu ni hotela „šmekati“, stopil je na žakelj in
posušena koža v žaklju je glasno zaškripala.

„Pst!“ rekel je Štajerc žaklju, ob enem pa še
bolj stopil na njega in koža je še glasnejše zaškripala
kot preje.

„Oj, kaj pa imaš v tvojem žaklju?“ vprašal ga
je gospodar na to.

„O, to je copernija,“ mu je odgovoril Štajerc;
žakelj je rekel: pač sta neumna ker jesta kašo, jaz

vama pricopram iz peči polno mizo pečenke, ribo in
knedelcov.“

„Tristo medvedov in enega pol!“ začudi se kmet
in odpre peč, v kateri je zagledal, bog te hentaj,
vse te dobre reči, od katerih mu je Štajerc preroko-
val. Kmetica to zapazivši, jo brž pobere v kuhinjo,
pograbi vse kar se je v peči nahajalo in postavi
njima na mizo in kmet in Štajerc imela sta „ta malo
„ohcet“. Med pojedino pa je Štajerc zopet stopil na
žakelj kateri je po navadi zaškripal.

„Kaj pravi pa sedaj?“ vpraša gospodar.

„Zdaj pravi,“ odgovori Štajerc, „da zamore za naju
pricoprati tudi tri flaše vina; te stojijo tam zadej za
zapečkom!“ Tudi po te flaše je šla kmetica in jima
na mizo postavila, da sta pila in gospodar se ga je
kmalu nalezal. Takšnega copernika, kakor ga ima
Štajerc v svojem žaklju takšnega bi tudi on rad imel.

odpraviti. Dandanes se nahaja mnogo advokatov, ki nimajo dosti opravila, ti gospodje odvzamejo potem kmetu zadnji krajcar če ga dobijo v svoje pesti in pošiljajo svoje pisarje na deželo, da tam kmete k pravdam naščuvajo. Vsemu temu bi odklenkalo, če bi le malo advokatov bilo, kateri pa naj bi bili plačani od države. Pri obravnavi prve inštanice, naj bi bilo prepovedano kakega advokata soboj pripeljati. Čemu pa so sodniki toliko študirali in zakaj jih plačuje država, ako brez advokatov ne morejo pravice izreči. Najboljše bi bilo, ko bi vsakdo svojo pravico brez stroškov našel, kajti postave niso samo za bogatine, temveč tudi za reveže narejene, toraj tudi siromak naj najde svojo pravico.

IV. Zavarovanje proti požaru in toči naj oskrbuje država ali dežela. Vsi ti tisoči agentov, kateri kmete obletajo in nagovarjajo, naj se pustijo pri tem ali onem zavarovati, živijo na stroške izmučenega kmetijskega stanu. Stroški zavarovanja zamogli bi potem za polovico nižji biti, ako bi se odpravili agenti in ustanovila cesarska kraljeva ali deželna zavarovalnica, pri kateri bi se vsakdo zavarovati mogel.

V. Vsak kmet, ki je star 70 let in je skoz 40 let plačeval davke, njega naj preskrbuje država. Če uradnik, kateri je 40 let denarje od države le prejemal, dobi penzijo, zakaj nebi potem kmet nič ne dobil, kateri je 40 let le notri plačeval. Prav veliko pravnih nastane zaradi prevžitka, ker otroci svojim staršem objubljenega prevžitka ne morejo dati; tedaj je tukaj dolžnost države, vse ljudi, ki so veliko let pošteno delali in svoje davke plačevali, pred najhujšo silo varovati. V Nemčiji dobi vsak delavec ki je 70 let star, od države penzijo. Kar je v Nemčiji mogoče, se tudi pri nas lahko vpelje.

(Konec prihodnjič.)

Shod klerikalnih zaupnih mož v Mariboru.

Dne 22. avgusta t. l. se je vršil kakor je „Štajerc“ prerokoval. — Snidla se je namreč velikanska truma duhovnikov (večinoma Farizejev), — nepričakovano

„Ali zamore tvoj žakelj tudi hudiča pricoprati?“ praša sedaj gospodar. „Rad bi ga enkrat videl, sedaj sem ravno dobre volje!“

„Kajpada,“ pravi Štajerc, „moj copernik zna vse, kar od njega zahtevam.“ Ali ni res ti? je vprašal in zopet pocépetal po žaklju, da je zacvilil. „Slišiš? Rekel je, da! Ali hudič je grd, boljše je da ga ne vidimo!“

„O, jaz nisem strahopezljiv; kakšen pa le more biti?“

„Ja, on se bo pokazal čisto v podobi mežnarja!“

„Hu!“ pravi kmet, to je grdo! Ti moraš vedeti, da jaz mežnarja ne morem videti. Ali nič ne de, jaz ja vem, da je hudič, in tako se ga bodem lažje privadil. No, pa jaz imam korajžo, samo preblizu mi ne sme priti.

„Toraj jaz bodem mojega copernika vprašal kaj

veliko število njih pristašev doktorjev, in primerno majhna peščica kmetov. — Iz strahu pred političnim gibanjem naprednih kmetov so bili povabili klerikalni tudi nekaj kmetov liberalne nasprotne stranke. Predsednikom bil je izvoljen dovolj znani kmečki prijatelj doktor Josip Serneč iz Celja v znamenje da ima slovensko celo klerikalno lice. Glavni govorniki bili so kmečki osrečevalci, doktor Serneč, doktor Dečko, doktor R. zina osebe iz tiste čete ktera škoduje najbolj kmetu stanu.

Dragi slovenski kmet! to so gospodje kateri s hlinijo kot kmečki prijatelji, le ob času volitev; kakšni prijatelji pa so sploh in v resnici, sodi dragi slovenski kmetič iz slegečega:

Doktor Josip Serneč sin nemških starišev v slovenski Bistrici ni imel nič dedščine, nastopil odvetništvo v Celju, se oženil in priženil 5000 gld. dote. V branitvi in zastopanju slov. kmetov si je pridobil 300.000 gld. (neki pravijo in trdijo celo pol milijona). To je žrtva za slov. kmete. Doktor Dečko sin kočlarjev sicer ni nagrabil tako velikanske vsote kakor prvi, ker je tako dolgo časa slovenskih kmetov ne zastopa; pa mu je bilo že pred leti mogoče si kupiti iz žrtva za slov. kmete lepo veliko grajščino zunaj Celja. Vso to premoženje izvira edino le iz žepov slov. kmetov; to je umevno.

„Štajerc“ sicer mima pravice izpraševati nikogar po premoženju ali dragi slovenski kmet povprašaj sam od kodi te ogromne svote. Koliko jeze in žalosti v prsih dotičnih slov. kmetov, koliko britkih solz žema kolikor krvavih žuljev obeh in njih otrok, kolikor pomanjkanja živil je koštalo prej ko se je nakupilo to premoženje. Seveda na podlagi c. k. eksekutivne postave. Ali kdo je te postave sestavil? K temu so pripomogli kmečki zastopniki v deželnem in državnem zboru, in ti so večinoma doktorji in drugi kmečkemu stanu nevarni elementi.

O dr. Rozinatu omenimo za zdaj le toliko, da je ravno na istem kopitu, kakor vsi dr., samo da je skrivnejši. Dragi slovenski kmetič, ti zapuščena sirotica odpri oči, ali pa bodeš odpiral možnjo dokler bode ka v nji. Pri priložnosti še več.

bo povedal,“ pravi Štajerc, sune v žakelj in pritisne svoje uho blizu.

„Kaj pravi?“

„Rekel je: pojdi tje v kot k oni kišti, privzdigni malo pokrov in videl ga boš, kako notri čepi; ali pokrov moraš čvrsto držati, da ne uide.“

„Ali mi hočeš pomagati držati?“ pravi kmet in gre h kišti, v kateri je imela žena skritega mežnarja kateri je pa vse slišal kaj se v hiši godi in že od strahu imel čisto mokre hlače.

Gospodar privzdignil je malo pokrov in pokukal notri. „Hu!“ je zavpil in odskočil. „Ja sedaj sem ga videl, ravno takšen je kakor naš mežnar! To je bilo grozno!“

(Konec sledi).